

N:o 22.

Af herr **E. A. Lindblad**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till ändringar i riksdagsordningens bestämmelser i fråga om val till Andra Kammaren.

Under förlidet års allmänna val till Riksdagens Andra Kammare inträffade vissa tilldragelser, som vittnade om att bestämmelserna i vår nu gällande valordning icke äro så fullständiga eller så tydligt affattade, som med hänsyn till ämnets stora vikt är önskvärdt; och medan dessa val ännu bevaras i friskt minne, har jag trott det vara lämpligt att inom Riksdagen bringa frågan på tal, för den händelse att Riksdagen skulle finna de nu åsyftade bristerna påkalla någon åtgärd från lagstiftarens sida.

Riksdagsordningen stadgar i § 16 bland annat, att vid omedelbara val rösterna afgifvas inför kommunalstämmas ordförande eller magistrat; »och skola för rösternas sammanräknande — — — valprotokollen insändas, för kommunerna på landet till domhufvanden och för städerna till magistraten i den stad, som största folkmängden eger».

Om formuleringen af dessa protokoll finnas inga föreskrifter, och måhända ligger deri en orsak till det beklagliga förhållandet, att valprotokollen ofta innefatta otydlighet, som föranleder till kasserande af ett större eller mindre antal röster. I det valdistrikt, jag har äran representera, inträffade förlidet år, att valprotokollet från en af socknarne angaf, hurusom elfva röster tillfallit »Herr E. Lindblad», utan uppgift om titel eller hemvist, ehuru sannolikt alla valsedlar derom innehöllo fullständig anteckning. Kommunalordföranden, som antagligen var öfvertygad, att inom distriktet ej fans mer än en valbar person med namnet

»E. Lindblad», handlade naturligtvis i god tro, när han affattade protokollet på sätt som nu skedde; men denna affattning vållade emellertid, att domhufvanden, som ansåg en otydlighet föreligga, fördenskull kasserade dessa elfva röster. Huruvida nu bland distriktets valmän verkligen fans någon annan än jag med namnet E. Lindblad, har jag mig icke bekant. Men om, såsom jag antager, i valsedlarne icke förekom någon otydlighet, så måste det väcka missnöje, att sådana sedlar vid sammanräknandet lemnas utan afseende.

Det nyss anförda stadgandet i riksdagsordningen innehåller den fullt tydliga bestämmelsen, att *valprotokollen* skola insändas. Men, detta oaktadt, har det upprepade gånger inträffat, att kommunalstämмоordförande insändt, icke protokollet, utan den af kongl. statistiska centralbyrån utskickade formulärblanketten, behörigen ifylld. Inom Rekarnekretsen af Södermanlands län hände det förlidet år, att valprotokoll saknades från en kommun, och att således de derstädes afgifna rösterna ej kunde medräknas. Att i detta fall protokollet uteblef, berodde naturligtvis på förbiseende från kommunalordförandens sida; men det låter tänka sig, att under tider af oro och häftiga partistrider afsändandet af dylika handlingar afsigtligt försummas eller uppskjutes utöfver den bestämda tiden. Vore det ej i sin ordning, att i nu antydda fall vederbörande valförrättare egde att *infordra* de felande valprotokollen och, tills dessa inkommit, uppskjuta den slutliga handläggningen af valet.

På åtskilliga håll har äfven, efter hvad man uppgifvit, valprotokollens ordalydelse underkastats från valförrättares sida en kritik, som torde varit något för sträng; så t. ex. lär en domhufvande hafva kasserat protokoll af den anledning, att de ej angåfvo klockslaget, då valförrättningen börjades, en annan därför att valprotokollet icke utmärkte, att valet skett med slutna sedlar. Sålunda tyckes äfven bland jurister råda osäkerhet, huru ett valprotokoll rätteligen bör stiliseras.

Och slutligen synes det mig vara en brist i lagstiftningen, att der saknas föreskrift om valsedlarnes tillvaratagande och förvaring. För den händelse att mot riksdagsmannaval förekommer anmärkning, torde det vara af vikt, att man är i tillfälle att företaga en förnyad granskning af valsedlarne, och för detta ändamål böra sedlarne omedelbart efter valets slut förseglas och, ända tills valet blifvit bestående eller slutligen upphäfdt, förvaras under kontroll, som är fullt betryggande.

Att anvisa medel för afhjelpande af nu påpekade olägenheter, är en uppgift, som jag ej tilltror mig att nöjaktigt lösa. Det vill dock synas, som skulle de vanliga felaktigheterna i protokollens affattning kunna förekommas eller väsentligen reduceras, om genom lämplig myndighets

försorg utarbetades och till kommunalordförandena öfverlemnades formulär till valprotokoll med upplysande hänvisningar och exempel. Det är till och med troligt, att ett sådant formulär skulle af kommunalordförandena följas, om icke bokstafligen, dock minst lika troget som nu är händelsen med det i grundlagen intagna formuläret till riksdagsfullmakt; och detta torde vara nog. Beträffande försummelsen att i rätt tid insända valprotokoll torde korrektivet vara att söka i en sådan ändring af gällande riksdagsordning, att valförrättaren eger att med föreläggande af viss kort tid infordra felande protokoll och, der han så finner nödigt, äfven de afgifna röstsedlarne samt att i afbidan på mottagande af dessa handlingar uppskjuta sammanräknandet af rösterna. Och äfven i fråga om röstsedlarnes förvaring torde de nödiga föreskrifterna böra i grundlagen införas.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t tackes låta utarbeta och till grundlagsenlig behandling förelägga Riksdagen förslag till sådana bestämmelser, hvarigenom de nu anmärkta bristerna i riksdagsordningens stadganden om val till Andra Kammaren må kunna undanrödjas eller väsentligen minskas.

Stockholm den 25 januari 1897.

Ernst Lindblad.